

امنیت ملی نیز به یکی از ارکان سیاست‌گذاری تبدیل شده است. تلاش برای کاهش وابستگی به چین در زنجیره تأمین مواد حیاتی و تکنولوژی‌های پاک، منجر به سیاست‌های «دوست‌سپاری» (Friend-shoring) و بومی‌سازی شده است. هم آمریکا و هم اروپا در تلاشند تا تولید مواد حیاتی مورد نیاز برای گذار انرژی (مانند مواد باتری و پنل‌های خورشیدی که مشتقات پتروشیمی هستند) را به داخل مرزهای خود یا کشورهای هم‌سو بازگردانند. این روند می‌تواند به تکه‌تکه شدن بازار جهانی پتروشیمی و شکل‌گیری بلوک‌های تجاری جدید منجر شود.

در مجموع، سیاست‌گذاری جهانی دیگر یک متغیر حاشیه‌ای نیست، بلکه به عامل اصلی تعیین‌کننده مکان احداث واحدهای جدید و نوع تکنولوژی‌های مورد استفاده تبدیل شده است. شرکت‌های پتروشیمی باید استراتژی‌های خود را با این واقعیت‌های جدید تطبیق دهند؛ استفاده از فرصت‌های IRA در آمریکا و انطباق با الزامات ETS و CBAM در اروپا، زمینه جدیدی برای مدیران صنعت پتروشیمی به منظور ایجاد هماهنگی میان طبیعت و انسان فراهم می‌کند.

منابع:

1. Columbia Threadneedle, "Investment implications: The US Inflation Reduction Act is a wake-up call for the EU".
2. The Conference Board, "European Businesses Navigate the US Inflation Reduction Act".
3. Council on Economic Policies, "Inflation Reduction Act vs. Green Deal: Transatlantic Divergences".
4. KPMG, "EU Green Deal vs. US Inflation Reduction Act".
5. Energy Industry Review, "Historic Turning Point in Europe".

لینک‌ها:

<https://www.columbiathreadneedle.com/pt/pt/intermediary/insights/investment-implications-the-us-inflation-reduction-act-is-a-wake-up-call-for-the-eu/>
<https://www.conference-board.org/publications/european-businesses-navigate-the-US-Inflation-Reduction-Act>

خروج سرمایه‌گذاری‌های تولیدی و مهاجرت سرمایه‌گذاری در توسعه پروژه‌ها. این ریسک‌ها به سرعت جنبه‌ای عینی و ملموس پیدا کردند؛ به‌گونه‌ای که شمار زیادی از شرکت‌های اروپایی اعلام کردند برنامه‌های توسعه خود را به ایالات متحده منتقل می‌کنند، آن هم به زبان اروپا! نمونه شاخص این روند، تصمیم شرکت فولکس‌واگن برای اولویت‌دادن به احداث کارخانه باتری در آمریکا به جای اروپا شرقی است.

در نتیجه، اتحادیه اروپا در سه ماهه نخست سال جاری پاسخ خود به قانون IRA را با معرفی «برنامه صنعتی پیمان سبز» (Green Deal Industrial Plan) اعلام کرد که در ادامه شرح حال آن ذکر خواهد شد. این برنامه ماهیتی رادیکال و انقلابی ندارد؛ بلکه تدریجی و تکاملی است و در واقع شتاب‌دهی به سیاست‌های موجود را نشان می‌دهد؛ سیاست‌هایی که با هدف انطباق با شرایط پس از IRA و مواجهه با محیط بین‌المللی رقابتی‌تر در حوزه فناوری‌های پاک تدوین شده‌اند.

تغییر قواعد بازی با نقیذی از طریق قانون کاهش تورم در ایالات متحده، زلزله‌ای در فضای سرمایه‌گذاری صنعتی ایجاد کرده است. این قانون با اختصاص حدود ۳۶۹ میلیارد دلار مشوق مالی و اعتبارات مالیاتی برای انرژی‌های پاک، جذابیتی بی‌نظیر برای تولیدکنندگان پتروشیمی ایجاد کرده است. ویژگی کلیدی IRA «سادگی» و «شفافیت» آن است؛ شرکت‌ها دقیقاً می‌دانند که در ازای هر تن جذب کربن با تولید هیدروژن سبز، چه میزان اعتبار مالیاتی دریافت می‌کنند. این مشوق‌ها باعث شده است که کفه ترازو به نفع سرمایه‌گذاری در آمریکا سنگینی کند. برای مثال، اعتبارات مربوط به جذب کربن (45Q) و هیدروژن (45V) مستقیماً بر اقتصاد پروژه‌های پتروشیمی تأثیر می‌گذارد و تولید در خاک آمریکا را بسیار سودآورتر می‌سازد. بسیاری از شرکت‌های اروپایی، تحت تأثیر این مشوق‌ها، بخشی از سرمایه‌گذاری‌های توسعه‌ای خود را به سمت ایالات متحده معطوف کرده‌اند.

پاسخ اروپا: اتحادیه اروپا با «طرح صنعتی توافق سبز» (Green Deal Industrial Plan) تلاش دارد تا از فرار سرمایه‌ها جلوگیری کند. اما رویکرد اروپا متفاوت است؛ در حالی که آمریکا از «هویج» (مشوق‌های مالیاتی) استفاده می‌کند، اروپا ترکیبی از هویج و «چماق» (مقررات سخت‌گیرانه) را به کار می‌گیرد. اروپا بیشتر بر مکانیزم‌های قیمت‌گذاری کربن (مانند سیستم تجارت انتشار ETS) و حمایت‌های رگولاتوری تمرکز دارد. اگرچه اروپا صندوق‌های حمایتی مانند REPowerEU را بسیج کرده است، اما پیچیدگی بوروکراتیک و هزینه‌های بالای انرژی در این قاره، همچنان چالشی بزرگ برای صنایع انرژی‌بر مانند پتروشیمی است. شرکت‌های اروپایی نگرانند که بدون حمایت‌های مشابه IRA، توان رقابت خود را در بازارهای جهانی از دست بدهند.

دیوار سبز اروپا: مکانیزم تنظیم مرزی کربن (CBAM): یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاستی اروپا که تأثیرات جهانی خواهد داشت، مکانیزم تنظیم مرزی کربن (CBAM) است. این مکانیزم عملاً یک تعرفه وارداتی براساس میزان انتشار کربن محصولات است. از سال ۲۰۲۶، صادرکنندگان محصولاتی مانند کودهای شیمیایی، هیدروژن و برخی مواد پتروشیمی به اروپا، اگر استانداردهایشان پایین‌تر از سطح اتحادیه اروپا باشد، باید گواهی‌نامه‌های کربن خریداری کنند. این سیاست، تولیدکنندگان در چین، خاورمیانه و ترکیه را مجبور می‌کند تا برای حفظ بازار اروپا، فرآیندهای خود را پاک‌تر کنند. CBAM در واقع تلاش اروپا برای «صادر کردن استانداردهای زیست‌محیطی» خود به سایر نقاط جهان است و می‌تواند زنجیره‌های تأمین جهانی را بازآرایی کند.

تنش‌های ژئوپلیتیک و امنیت زنجیره تأمین: علاوه بر اقلیم،

علاوه بر اقلیم، امنیت ملی نیز به یکی از ارکان سیاست‌گذاری تبدیل شده است. تلاش برای کاهش وابستگی به چین در زنجیره تأمین مواد حیاتی و تکنولوژی‌های پاک، منجر به سیاست‌های «دوست‌سپاری» (Friend-shoring) و بومی‌سازی شده است.